221247 ـ اذكار خاصی برای ماه رمضان وارد نشده است

سوال

متوجه شده‌ام که امام منطقه‌ی ما پس از هر نماز می‌گوید: اشهد ان لا اله الا الله، استغفر الله، نسألك الجنة ونعوذ بك من النار، و این را سه بار تکرار می‌کند. آیا این کار سنت است؟ و آیا می‌توانیم این اذکار را تکرار کنیم؟ دعاهای دیگر چیست؟ می‌خواهم بدانم تا بعد از این همیشه تکرارش کنم.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

در سنت نبوی دعا یا اذکار خاصی برای ماه مبارک رمضان وارد نشده مگر آنچه در مورد تَحَرّی شب قدر در دهه‌ی پایانی رمضان از عائشه ـ رضی الله عنها ـ وارد شده که گفت: گفتم ای رسول خدا! اگر بدانم که کدام شب شبِ قدر است در آن چه بگویم؟ فرمود: بگو: اللَّهُمَّ إِنَّكَ عُفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي به روایت ترمذی (۳۵۱۳) یعنی: ای الله تو بسیار بخشنده‌ای و بخشش را دوست داری پس از من درگذر. ترمذی می‌گوید این روایت حسن صحیح است. مراجعه نمایید به سوال شماره‌ی (36832).

به جز این در سنت نبوی اذکار خاص با تعدادی مشخص و پاداشی خاص نیامده و برای مسلمان مستحب است که در هر حال ذکر الله را به جای آورد چنانکه پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ بودند و ذکر و دعا را یکجا نماید تا شب‌ها و روزهای این ماه را غنیمت بشمارد به ویژه اوقات اجابت مانند وقت سحر و پس از عصر روز جمعه و مانند آن، و از الله صادقانه خواهان بهشت شود و از آتش به او پناه آورد.

امام شاطبی ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

بنابراین بدعت عبارت است از طریقه‌ی اختراع شده در دین که رقیب شریعت است و قصد از آن مبالغه در عبادت الله سبحانه است ... و از جمله‌ی آن پایبندی به کیفیت و شکلی معین است مانند ذکر به روش جمعی با یک صدا و قرار دادن روز ولادت پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ به عنوان عید و مانند آن و از جمله‌ی آن پایبندی به عباداتی معین در اوقاتی معین است که تعیین آن در شریعت وجود ندارد (الاعتصام: ۱/ ۳۷ ـ ۳۹).

به این مناسبت یادآور می‌شویم که اذکار و دعاهای خاص برای هر روز رمضان که در بسیاری از تالارهای اینترنتی و

شبکه‌های اجتماعی پخش می‌شود همه از اختراعات مردم است که برخی منتشر کرده و بسیاری از مردم گمان کرده‌اند عبادت شرعی خاص این ماه پرفضیلت است.

اما حقیقت این است که این کار نه سنت است و نه از مستحبات ماثور در عبادت.

بنابراین شایسته‌ی مسلمان است که به اذکار صبح و شام و اذکار پس از نمازها و دیگر مناسبت‌های شرعی پایبندی کند و در تلاوت قرآن و مدارسه و تدبر معانی آن بکوشد و همین به اذن خداوند برایش کافی است و اجری که می‌خواهد به دست خواهد آورد.

والله اعلم